

Sikkim Public Service Commission

**Main Written Examination for the Post of Assistant Professor for Sikkim
Institute of Higher Nyingma Studies under Education Department**

PAPER II

BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY

Time allowed: 3.00

Maximum Marks: 200

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Read the instructions carefully before answering the questions: -

- 1. IMMEDIATELY AFTER THE COMMENCEMENT OF THE EXAMINATION, YOU SHOULD CHECK THAT THIS BOOKLET DOES NOT HAVE ANY UNPRINTED, TORN OR MISSING PAGES OR ITEMS. IF SO, GET IT REPLACED BY A COMPLETE TEST BOOKLET.**
- 2. Please note that it is the candidate's responsibility to fill in the Roll Number carefully without any omission or discrepancy at the appropriate places in the ANSWER SHEET. Any omission/discrepancy will render the Answer Sheet liable for rejection.**
- 3. Do not write anything else on the Answer Sheet except the required information.**
- 4. This Paper is divided into Part I, Part II and Part III. All the parts are compulsory.**
- 5. The total marks for this paper is 200.**
- 6. After you have completed filling in all your responses on the Answer Sheet and the examination has concluded, you should hand over the Answer Sheet to the Invigilator only. You are permitted to take with you the Test Booklet.**

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO

SUBJECT: BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY (རྒྱལ་རབས།)

Time: 3 hours

200 Marks

PART I BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY (རྒྱལ་རབས།)

100 Marks

- ༡༽ གཤམ་གསལ་བྱི་བ་བརྒྱད་ལས་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས། བྱི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 5x10= 50 Marks
- ༡༽ ཨ་བུ་ཨོ་གའི་སྡེ་སྡོད་དང་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་སྐབ་ཀྱི་བསྟན་བརྒྱུ་གར་དུ་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་དར་བའི་ཚུལ།
- ༢༽ སྡེ་དར་དོ་རྗེ་ཐོག་བའི་བསྟན་བརྒྱུ་གར་གཉེན་ལ་བབས་ཚུལ་གོ་བདེ་སྤྱིང་བཏུས་གྱིས།
- ༣༽ ཐ་མར་དོ་རྗེ་ཐོག་བའི་བསྟན་བརྒྱུ་གར་ལ་བབས་ཚུལ་གོ་བདེ་སྤྱིང་བཏུས་གྱིས།
- ༤༽ ལར་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གྱིང་བའི་གཏེར་ཚོས་ཀྱི་རོ་སྡོད་དང་གལ་གནད་གྱིས།
- ༥༽ ཨོ་རྒྱན་བརྒྱུ་གར་ལ་བབས་ཚུལ་གོ་བདེ་སྤྱིང་བཏུས་གྱིས། འགྲུག་མོན་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་སྡོག་ས་སྡེ་འགྲུར་སྤྱིང་བའི་བསྟན་བརྒྱུ་གར་གྱི་བའི་མཛད་བ་གྱིས།
- ༦༽ ཚོས་རྒྱལ་མངའ་བདག་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ་ལུན་ཚོགས་རིག་འཛིན་གྱི་གདུང་རབས་གར་ལས་མཆེད་ཚུལ་གྱིས།
- ༧༽ སྐས་ལུལ་འགྲུག་མོ་སྡོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལུགས་གཉེས་ཀྱི་མངའ་བདག་ཐོག་མ་ཚོས་རྒྱལ་ལུན་ཚོགས་ནས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་དང་མཛད་རྗེས་གཙོ་བུས་གྱིས།
- ༨༽ སྐས་ལུལ་འགྲུག་མོ་གཤོངས་གནས་སྡོ་ཐོག་མར་བྱེས་ཚུལ་གྱིས།

ཁ། གཤམ་གསལ་རྩི་བ་ལྟ་ལ་ལན་གྱིས། རྩི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད།

3x10= 30 Marks

- ༡། རྒྱལ་པོ་ཇི་འདྲི་ཁང་སྤྱི་དབུ་ལོ་གཉི་རྒྱུ་འབབ་བ་དང་། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཨ་ཁུ་ལོ་གཉི་རྒྱུ་ནམས་སིང་ལ་
ནས་བྱུང་བ་བཤད་བ་དང་། སློབ་དཔོན་བསྐྱེས་རྒྱལ་པོ་ཇི་ཉིད་ལའང་གསལ་ནོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ན། རྩི་གསལ་བ་
ཆེན་པོའི་རྒྱུ་དང་བཤད་རྒྱུ་བ་རྒྱ་གར་དུ་སློབ་དཔོན་བསྐྱེས་སུ་མའི་སྐུ་དུས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་བརྒྱུད་པའི་ནང་ཐོག་
མར་དར་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནམ།
- ༢། འཇམ་དབལ་ཅ་རྒྱུད་པོད་འབྱུར་དང་ལེགས་སྐྱར་མ་དཔེ་གཉིས་ཀར། ལྷ་ལྷན་ལུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། གངས་ཅན་རི་
ཡི་ནང་གནས་པའི། ཞེས་ཐོགས་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལུང་བསྐྱེད་པར་གྲགས་པའི་ལུང་ཆོག་གི་གོ་དོན་སྐོར་ལ་དགོ་ཆོས་
ཐོགས་མཁས་བ་མང་པོས་དབྱུད་ཅོམ་མང་པོ་སྤེལ་ཡོད་པའི་བརྗོད་དོན་སྐོར་གྱིས།
- ༣། ལྷ་དབང་གལུལ་རྒྱལ་ཐོགས་ཆོས་འབྱུང་ཁག་ཏུ། མི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ། ལབ་མེས་གྱི་དུས་སུ་བསྐྱུར་པའི་གསུང་
རབ་ལལ་ཆེར་སྐྱད་གསར་བཅད་གྱིས་གཏན་ལ་མཐུ། ཞེས་གསུངས། འདིར་སྐྱད་གསར་བཅད་གྱི་གོ་དོན་བརྗོད་ཅིང་
གོ་དཀའ་བའི་རིགས་ནམས་བརྗོད་གསར་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་གོ་དོན་གཞན་ཡོད་
དམ། གལ་ཏེ་དང་པོ་དེ་ཡིན་ན་ལབ་དང་མེས་པོ་སྤྱེ། མི་ཐོག་དེ་གཉིས་སྤོན་གྱི་བརྗོད་ཅིང་མིང་ཆོག་ནམས་སྐྱས་མི་
རལ་སྐབས་བརྗོད་ཅིང་གོ་དཀའ་བ་ཇི་ལྟར་ཆགས་བ་སྤིད་དམ། དེའི་སྐོར་ཁྱེད་རང་གི་བསམ་རྒྱུ་ལྟར་གྱིས།
- ༤། ཏར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་གཞི་གང་ལ་བཅོལ་ནས་བཅུམས་བ་དང་། དེར་བཤད་པའི་རྒྱ་གར་རྒྱལ་བརྒྱུད་རིམ་
བྱུང་གི་སྐོར་བཤད་བ་དེར་ཡིད་ཆེས་ཆད་འཛིན་ཇི་ཅམ་འོས་མིན་སྐོར་ཁྱེད་གྱི་བསམ་རྒྱུ་ལྟར་གྱིས།
- ༥། ཏར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ཐོགས་པོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་དེབ་ཟེར་ཁག་ཏུ་བཀའ་བསྐུ་རིམ་བ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་
རྒྱུ་དང་། འཕགས་བ་གནས་བཏུན་སྤེ་བའི་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བསྐུ་མཛད་རྒྱུ་བཤད་བ་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱེད་
བར་ཡོད་མེད་དང་། ཡོད་ན། མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་གྱིས།

ག། གཤམ་གསལ་རྩི་བ་བརྒྱ་ལ་ལན་གྱིས། རྩི་བ་རེར་ཨང་ ༡ རེ་ཡོད།

10x2= 20 Marks

- ༡། ལྷ་འབྱུར་རང་རྒྱུད་ནང་རྒྱུད་སྤེ་གསུམ་གྱི་དོས་འཛིན་གྱིས།
- ༢། ཨོ་རྒྱན་གྱི་ལུལ་དེད་གང་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།
- ༣། ལྷ་པའི་དགོ་འདུན་སྤེ་བ་བཅོ་བརྒྱུད་གྲེས་འགོ་དུས་ནམ་ནས་རྒྱགས་བ་ཡིན་ནམ།

- ༤༽ ཏ་ར་ན་མའི་རྒྱ་གར་ཚོས་འབྲུང་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་དུས་ནམ་ཙམ་ལ་དར་ཚུལ་བཤད་བ་དང་། དེའི་སྲོན་ཐེག་ཆེན་ལྟ་
སྲོད་འཆང་བ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནམ།
- ༥༽ རྒྱུང་ཆེན་ཚོས་འབྲུང་གི་ཚོམ་བྱུང་དུ་འཁོད་པའི་རྒྱལ་སྐས་སྐྱུགས་མཚོག་ཅལ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱུང་ཆེན་དེ་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་
མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཁྲུངས་ལྷུངས་གསུངས་རྒྱ་ཡོད་དམ། ཡོན་ན་གྲིས།
- ༦༽ རྒྱུང་ཆེན་ཚོས་འབྲུང་བཅམས་ལོ་ཅུ་སྟག་དེ་སྤྱི་ལོ་གང་འཁེལ་གྲིས།
- ༧༽ འབྲས་མོ་རྒྱུངས་གྱི་གཙུག་ལོན་རྣལ་འབྱོར་མཆེད་བཞིའི་མཚན་དང་ལོ་ཚེགས་གྲིས།
- ༨༽ འབྲས་མོ་རྒྱུངས་གྱི་གཙུག་ལོན་རྣལ་འབྱོར་མཆེད་བཞིའི་བྱུག་རྗེས་གཙོ་བོ་རེ་རེ་གྲིས།
- ༩༽ ལྷོ་མོན་ཞེས་པའི་ཁོངས་སུ་དེང་གི་ས་ཁུལ་གང་དང་གང་རྒྱུད་ཡིན་ནམ།
- ༡༠༽ མོན་ཀ་ཐོག་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ལ་མོན་ཀ་ཐོག་ཞེས་མཚན་ཉོག་རྩལ་གང་ཡིན་གྲིས།

PART II TIBETAN GRAMMER & POETRY (སྐུམ་རྩུབ། རྟགས་འཇུག་དང་སྟན་པ།) 50 Marks

༡༽ གཤམ་གསལ་དེ་བ་ལྟ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་གྲིས། དེ་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 3x10= 30 Marks

- ༡ བྱ་བྱེད་ཐ་དད་བ་དང་མི་དད་པའི་སྐོར་རྒྱས་བར་གྲིས།
- ༢ སྲོན་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཞི་ཁ་གསལ་མདོར་བསྐྱས་ཤིག་གྲིས།
- ༣ བདག་གཞན་དུས་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་གྲིས།
- ༤ རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་རི་ཡོད་ཁ་གསལ་གྲིས།
- ༥ རྒྱང་ལྡན་དང་རྗེས་འཇུག་གཉིས་གྱི་གོ་དོན་དང་དཔེར་བཞིན་རེ་གྲིས།

ཁ། གཤམ་གསལ་ཟྱི་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་གྱིས། ཟྱི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 2x5= 10 Marks

༡ རིགས་རང་བཞིན་བརྗོད་བ་དང་རྗེས་རང་བཞིན་བརྗོད་བའི་ཁྱད་བར་གསལ་བར་གྱིས།

༢ ལྷན་དབྱེ་གཉིས་བ་དང་བཞི་གཉིས་ཀྱི་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་བར་ཁ་གསལ་གྱིས།

༣ ལྷན་དག་མེ་ལོང་མའི་རྒྱན་གྱི་ནང་མོད་སྐད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མི་མཁོ་འདྲ་ཡོད་མེད་དུ་བྱོད།

ག། གཤམ་གསལ་ཟྱི་བ་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས། ཟྱི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 5x2= 10 Marks

༡ ལྷན་བསྐྱེད་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གྱིས།

༢ མི་རྒྱུ་འགྲེལ་ཆེན་དང་རྩོམ་བ་པོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཆ་ཆང་གྱིས།

༣ དེ་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་དཔེར་བརྗོད་རེ་རེ་གྱིས།

༤ ལྷན་བརྗོད་རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱིས།

༥ འགོག་རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱིས།

PART III NYINGMA & BUDDHIST PHILOSOPHY (རྒྱ་གཞུང་དང་། རང་གཞུང་།) 50 Marks

ག། གཤམ་གསལ་ཟྱི་བ་ལྔ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་གྱིས། ཟྱི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 3x10= 30 Marks

༡། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཐབས་འབྲས་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཏེ། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་བཅས་གྱིས།

༢། བཀའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ལྷན་མཐའ་བཞི་སོ་སོའི་ལྷགས་ལྟར་གྱིས།

༣། དབྱེ་མ་ལྔ་རབས་པ་དང་བྱེ་མ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་གྱིས་ཏེ། རང་ལྷགས་གང་གི་ལྷགས་ལྟར་རྗེས་སུ་འགོ་དང་མི་འགོ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་གྱིས།

༤། བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཐལ་རང་གི་ལྷ་བ་ལ་ཁྱད་བར་ཡོད་དམ་མེད།

པ། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་ས་མཚམས། རོ་བོ་བཅས་མ་ཞོར་བར་བྲིས།

ཁ། གཤམ་གསལ་ཟླ་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་བྲིས། ཟླ་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 2x5= 10 Marks

༡། མངོན་རྟོགས་རྒྱུན་དེ་ཐལ་རང་གང་གི་གཞུང་ཡིན། གཞན་གྱིས་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཡིན་པ་ལས་ལེན་པ་
ཡོད་དེ་འཐད་དམ་མི་འཐད་རྒྱ་མཚན་བྲིས།

༢། གཞི་གྲུབ་ན་རང་རྟོང་ཡིན་པས་བྱུང་ན། ལས་འབྲས་རྣམས་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་ལན་ཇི་ལྟར་མཛད་དགོས་
སམ།

༣། རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་དང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་འགལ་བ་མེད་ན། དཔལ་ལྷན་རྣམས་ལེགས་ལྷན་ལ་ཅེའི་
ཕྱིར་དགག་པ་མཛད་པ་རེད་དམ།

ག། གཤམ་གསལ་ཟླ་བ་ལྔ་ལ་ལན་བྲིས། ཟླ་བ་རེར་ཨང་ ༩ རེ་ཡོད། 5x2= 10 Marks

༡། ལེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བཅས་བྲིས།

༢། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྲིས།

༣། དབུ་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།

༤། རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།

༥། དབུ་མ་རྒྱན་དེ་ཐལ་རང་གི་རྒྱན་ཏུ་འགོ་ཚུལ་བྲིས།